

ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਜੋ

ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਣੀ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2002 ਦਾ FAO ਨੰਬਰ 24-M

21 ਅਗਸਤ, 2004

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955— ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ- ਪਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ- ਪਤਨੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕੇਸ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ — ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ—ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ—ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ - ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਤਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਪਾਸ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉੱਜਵਲ ਸੀ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਖੁਦ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਸਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ ੭)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਅੱਗੋਂ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦਾ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀ ਨੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਪੈਰਾ 8 ਅਤੇ 9)

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.

(1) ਇਹ ਅਪੀਲ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਰੂਪਨਗਰ ਦੁਆਰਾ 8 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਐਕਟ") ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। .

(2) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 2002 ਨੂੰ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਨੰਦ ਕਾਰਜ ਦੀ ਰਸਮ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ **ਆਈ** ਵਿਆਹ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਭਾਵ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਵਿੱਖ ਬਹੁਤ ਉੱਜਵਲ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਇਕ ਮਕਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਆਖਰਕਾਰ ਤਬਦੀਲ

ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ **ਜਵਾਬਦਾਤਾ** ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਲਟੀ-ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਹੈ। ਸਗੋਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦਾਜ ਅਤੇ ਨਕਦੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਖਰਕਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 5 ਜੁਲਾਈ, 2000 ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਹਿਣੇ, ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਦਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 270 ਸੀ. 28 ਸਤੰਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਤੇ 406 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

(5) ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਗੱਜੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਪੀ. ਨਿਰਭਰ

ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤੱਥ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕੋਲ ਖੁਦ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਤਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਮੇਂ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਤੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮਹੱਤਵ ਦੇਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਔਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਬਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਉਚਿਤ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤ ਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ”

(6) ਰਿਕਾਰਡੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਥਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2 ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਜ਼ੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ

ਦੇ ਗਵਾਹ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਲਕੀ ਅਤੇ • ਇੱਕ ਹੋਰ(1), ਨੇ 'ਦਿਲਚਸਪੀ' ਅਤੇ 'ਸਬੰਧਤ' ਗਵਾਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਰੱਖਿਆ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 5A ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“5 ਏ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ PW1 ਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ: (1) ਉਹ ਇੱਕ "ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੀ" ਗਵਾਹ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ "ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ" ਅਤੇ (2) ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਨ। . ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਆਧਾਰ ਅਯੋਗ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ, ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ, ਉਹ ਇਕਲੌਤੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਗਵਾਹ ਸੀ; ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਝੋਂਪੜੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ 'ਦਿਲਚਸਪੀ' ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਹੈ। "ਸੰਬੰਧਿਤ" 'ਦਿਲਚਸਪੀ' ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ 'ਦਿਲਚਸਪੀ' ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ; ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸੰਭਵ ਚਸਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਦਿਲਚਸਪੀ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ PW1 ਦੀ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ, ਅਤੇ ਜਵਾਬਦਾਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਫਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।”

(7) The ob The observations of th ! eoAdditional District Ju ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ,

ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਪਰਖ ਦਾ ਸਾਮ੍ਹਣਾ ਨਾ ਕਰੋ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਹੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਜਵਲ ਸੀ। ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਦੱਸੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੋਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲੜਕੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਲੜਕੀ ਖੁਦ ਲੜਕੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ

ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਹੁੰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(8) ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਅੱਗੇ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦਾ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(9) ਪਤੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇੱਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਲਟੀਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਉੱਥੇ ਸ਼ਿਫਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀ ਨੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਬ੍ਰਿਜਿੰਦਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਵਿਓਡ **ਉਰਫ** ਪਰਮਲਿੰਦਰ (2) ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ:-

“...ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ

ਪਤੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਗਲਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਧੋਖੇ ਨਾਲ 1 ਨਵੰਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਸਮੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਰਸਮ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ S.12(1)(c) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਦਾਰਥਕ ਤੱਥ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ

ਵਾਲੇ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ..."

(10) ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿੰਦੂ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)**, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਖਿਆ ਹੈ:-

"...ਇੱਕ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਯੋਗ ਲੜਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੁਤਬਾ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਕਿਸੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਜਾਂ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇਗੀ ਜੇ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇ..."

(11) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 8 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਭਪ੍ਰੀਤ